

Tautas klases vērotāju piezīmes

ANDRIS GRĪNBERGS,
andris.gr@gmail.com

Manuprāt, Torņu cīņas nav tikai sacensības vien. Tā ir reize pabūt kopā ar domubiedriem, parunāties ar ilgāku laiku neredzētiem cilvēkiem, iepazīties ar jauniem putnu vērošanas cienītājiem, pārrunāt dažādas aktualitātes un sajusties kā daļai no Latvijas Ornitoloģijas biedrības.

Foto: R. Šimanis

Komanda "Spectatores avem" Slampes kurgāna tornī.
No kreisās: Raimonds Šimanis, Vita Šimane, Andris Grīnbergs.

Mūsu komanda ir labi sastrādājusies gan Rīgas Putnu cīņās, gan iepriekšējās Torņu cīņās, tāpēc šīm sacensībām pieteicāmies jau ļoti laicīgi. Tā kā neesam izcili putnu pazinēji un arī profesionāli ar putniem nekā neesam saistīti, tad izvēlējamies Tautas klasi. Nav arī mazsvarīgi, ka dalība Tautas klasē prasa mazāk laika.

Nedēļu pirms sacensībām visa komanda sarunājām doties nelielā treniņu ekskursijā. No treniņu viedokļa varbūt tas nebija pārāk rezultatīvi, bet ekskursija izdevās pilnīgi neticami – redzējām piecas zaļās vārnas un apdzīvotu bezdelīgu piekūna ligzdu.

Sestdienas rīts, kurā notika torņu izloze, sākās ar ļoti nepatīkamu pārsteigumu. Saņēmām ziņu, ka ceturrtā daļa komandas spiesta palikt mājās slimības dēļ. Sacensības trijātā ir grūtākas, jo putni jāredz un jāatpazīst vismaz trim komandas locekļiem. Tīri cilvēciņi arī žēl – cilvēks ilgi gaidījis sacensības, gatavojies tām, un šē tev...

Pašam, dodoties ar velosipēdu uz izlozi, Merķeļa ielā vējš iepūta acīs smiltis. Nevarēju kādu brīdi vairs pabraukt. Sazinājos ar ārstu un uzzināju, ka varu mēģināt smiltis izskalot vai šo dienu nogaidīt un nākamajā doties uz vizīti. Mazliet labāk palika, bet galu galā uz vizīti devos tāpat, tikai pēc sacensībām.

Torņu izlozē mums bija divi mērķi. Neizvilkt Ķengaraga torni un dabūt Enguri. Tas piepildījās daļēji, jo izvilku, manuprāt, ne sevišķi aizraujošo Daugavgrīvas torni. Apspriedāmies komandā un izlēmām izmantot iespēju torni pārlozēt. Te lieti noderēja fakts, ka Tautas klasē bijām pieteikušies pirmie un mums arī pirmajiem bija tiesības torni pārlozēt. Tā mēs tikām pie Slampes kurgāna torņa, kur agrāk nebijām bijuši.

Vienojāmies sākt ceļu no Rīgas ap pusčetriem naktī. Līdz tam varējām gatavoties sacensībām. Pats apzināju potenciāli novērojamās sugas, atkārtotu balsis, tīrīju optiku un sekoju

citu dalībnieku gaitām sociālajos portālos. No rīta neviens neaizgājās un, kā plānots, devāmies ceļā. Mērķis bija nokļūt tornī pusstundu pirms saullēkta, bet būtu varējuši braukt arī vēl agrāk. Pa ceļam redzējām gan stirnas, gan zaķus, gan alni. Izkāpjot no auto, bija plus trīs grādi. Nebija laika tam pievērst uzmanību, jo putni jau dziedāja visās malās. Bija grūtības izšķirt klusākās sugas.

Pārsvarā darījām tā – ja kāds no mums saklausīja jaunu sugu, viņš to pateica skaļi, varbūt norādīja virzienu, un pārējie centās saklausīt to pašu. Reizēm tas izdevās ātrāk, reizēm nemaz. Šaubu gadījumos ņēmām talkā balsu ierakstus. Tā, piemēram, pārliecinājāmies, ka tiešām dzirdam sila strazdu, kuru vēlāk paveicās arī ieraudzīt.

Kopējais iespaids par torni bija – ļoti interesanti, bet pirmā vieta mums nebūs. Tāpēc, ka trūka bridējputnu un ūdeņu putnu bija pavisam maz. Savukārt meža putnus, skatot ļauķu korim, saklausīt bija diezgan grūti. Vairākas sugas manijām tikai ļoti agri no rīta, piemēram, zivju gārņus. Paretam dzirdējām kāda bridējputna balsi, bet neatpazinām. Centāmies sameklēt līdzīgus balsis ierakstus, bet neizdevās. Negribējām tam arī veltīt daudz laika, kamēr apkārt ir tik daudz kā saskatāma un saklausāma. Ņemot vērā, ka bridējputnu balsis aplūsa ļoti ātri, radās aizdomas, ka tās kāds atdarina. Šad tad paveicās istajā brīdī paskatīties istajā virzienā. Tā dabūjām gan balto stārķi, gan vistu vanagu, kurus ar neapbruņotu aci attiecīgajā virzienā nebūtu pamanījuši. Jūras ērgli pamanījām tālu, tālu pļavā. Tā kā pirms tam biju redzējis uz staba peļu klijānu, nodomāju, ka putns

nolaidies, un nepievērsu tam vairs uzmanību, bet komandas biedri bija acīgāki. Lauku cīruli pamanījām un saklausījām vien īsi pirms beigām, bez tā finišēt būtu pavisam neērti. Uztraucāmies arī par pelēkās vārnas un žubītes ilgstošu neatrādišanos, bet viss beidzās labi. Arī lielās zilītes redzējām, šķiet, tikai reizi. Sākot tik agri, ir pagrūti izšķirt krāsas. Sākotnēji atzīmējām krastu čurkstes, jo izskatījās, ka putniem ir pelēcīgas apkaklītes. Vēlāk šo novērojumu svitrojām, jo kļūstot gaišākam, redzējām tikai čurkstes bez apkaklītēm. Tādās reizēs, acīmredzot, nepieciešams vairāk pieredzes. Šajā ziņā Tautas klase mums bija atbilstoša.

Lielākais prieks bija par vālodzēm. Mēs tās nekad nebijām redzējuši. Nebijām tik tuvu, lai sanāktu laba bilde, bet spilgti dzeltenie putni uz bērzu fona bija labi manāmi. Palūkojāmies, kā tie dzenā cits citu.

Būtu interesanti Torņu cīņās izšķirt, kuri putni ir tikai dzirdēti un kuri arī redzēti. Tas arī iesācējiem un cilvēkiem no malas dotu vairāk priekšstata par to, kā tādas sacensības reāli notiek. No otras puses, "papīru darbs" Tautas klasē jau tobrīd šķita diezgan liels.

Apmeklētāju mūsu tornī nebija. Garām pabrauca tikai viena automašīna. Nav brīnums, ka tuvākajā apkārtnē ērti jūtas stirnas, zaķi un alnis.

Laiks paskrēja pilnīgi nemanot. Pirmās trīsarpus stundas bija aizvadītas ļoti intensīvi. Sāku pat prātot, vai 24 stundu formātā nebūtu vieglāk, jo tad starts ir pēcpusdienā un nav no rīta milzīgā steigā jākonstatē ievērojams daudzums sugu. Ja iepriekšējās Torņu cīņās vēl izbrīvēju mazliet laika informācijas ievadīšanai sociālajos portālos, tad šoreiz, trijātā esot, to nemaz nemēģināju darīt. Par intensitāti, ar kādu nodevāmies putnu vērošanas procesam, liecina kaut vai tas, ka vismaz pusstundu putnus vēroju, aizmirsis noņemt mugursomu.

Foto: V. Šimane

Pirmās minūtes sacensību režīmā ir ļoti intensīvas.

Kad pēc sacensību laika beigām apkopojām rezultātus, kopējam skaitam bija pat grūti noticēt. 46 sugas! Mēs taču neko TĀDU neredzējām, un daudz kā pat likās trūkstam. Sāka šķist, ka pēdējie tomēr nebūsim.

Pēc finišēšanas izmantojām, manuprāt, visjaukāko Tautas klases iespēju. Apbraukājām pieredzējušo klases torņus, aprunājāmies ar domubiedriem un pavērojām putnus rāmākā garā. Paši pieredzējušo klases dalībnieki to darīt nevar, jo sacensības uzsāk un beidz faktiski visi vienlaikus. Paspējam pabūt abos Kaņiera torņos. Tajos mūs ļoti draudzīgi uzņēma "Naktsputni" un "Ar mums atkal runā kajās". Varējām papriecēt acis ar melnajiem zīriņiem, pabildējām spāres un centāmies saskatīt nēdrēs paslēpušos skaļo niedru strazdu. Satikām arī Tautas klases "Ruddibena cekullosīte", kas līdzīgi mums viesojās pie citiem sacensību dalībniekiem.

Atgriežoties Rīgā, mūs sagaidīja tradicionālās kopīgās vakariņas ar citiem sacensību dalībniekiem. Drīz sekoja rezultātu paziņošana, sākot ar Tautas klasi un zemāko vietu ieguvējiem. Kad Agnis paziņoja, ka trešo un otro vietu šķīrt tikai viena suga un ka trešajai vietai ir 38 sugas, es sapratu, ka esam

uzvarējuši. Sajūtas grūti aprakstīt. Bija pārsteigums, ka atstarpe sanākusi tik liela. Bija prieks, ka par spīti visām grūtībām mūsu mērķtiecība vainagojusies ar labāko iespējamo rezultātu. Un viegls samulsums par to visu. Par interesantāko novērojumu nosaucām redzētās vālodzes, bet vēlāk, aplūkojot rezultātu apkopojumu, sliecos domāt, ka interesantākais bijis sila strazds, kuru atzīmējušas tikai divas komandas no 19.

Vēl vairākas dienas pēc sacensībām šķita mazliet neticami, ka patiešām uzvarējām. Iespējams, sava nozīme bija tam, ka no Tautas klases mēs izvēlējamies startēt visagrāk. Tas ir, putnus sākām skaitīt plkst. 4.45. Otrā vieta sāka plkst. 5.25, trešā – plkst. 5.47, ceturtā – plkst. 8.12.

Mums jautāja, vai nākamgad startēsim pieredzējušo klasē. Droši vien jā, jo palikt Tautas klasē būtu nepieklājīgi. Nezinu vienīgi, vai mums visiem sanāks izbrīvēt tik daudz laika sacensībām. Tā kā pieredzējušo klasē par augstām vietām necinīsimies, jādāmā, ka jutīsimies zināmā mērā brīvāk un varēsim vairāk nodoties putnu vērošanai. Ir arī cerības uz mierīgāku sacensību ritmu un, paradoksālā kārtā, ilgāku gulēšanu, jo nevajadzēs celties nakts vidū.